

Klimata un enerģētikas
ministrija

Konference
«Mazāk atkritumu – vairāk nākotnes»

PARADIGMAS MAINA: KĀ VEIDOT ILGTSPĒJĪGĀKU RESURSU IZMANTOŠANAS SISTĒMU ?

Klimata un enerģētikas ministrija
Liepāja| 17.09.2025.

SATURS

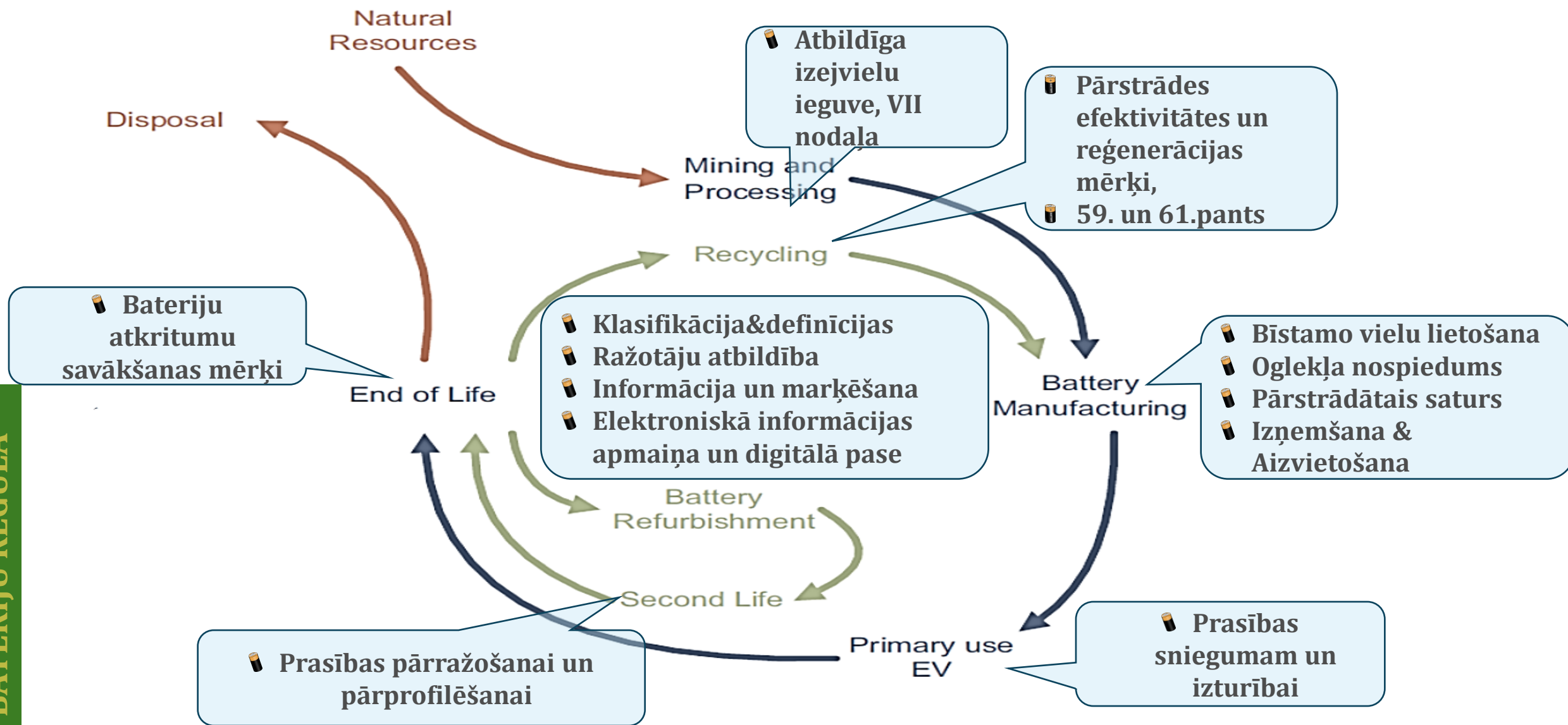
- [1] Bateriju regula
- [2] Iepakojuma regula
- [3] Atkritumu Direktīvas grozījumi
- [4] Elektronisko smēķēšanas ierīču depozīta sistēma
- [5] Izmaiņas APUS
- [6] Piktogrammu noteikumi
- [7] Pašu resursi – nepārstrādātā plastmasa
- [8] LIFE projekta aktualitātes

[1] BATERIJU REGULA

Eiropas Parlamenta un Padomes 2023.gada 12.jūlija
Regula (ES) 2023/1542 par baterijām un bateriju
atkritumiem, ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK un
Regulu (ES) 2019/1020 un atceļ Direktīvu
2006/66/EK

DZĪVES CIKLA PIEEJA

BATERIJU IEDALĪJUMS

Pārnēsājamās baterijas

Baterijas vieglajiem
transportlīdzekļiem
(skrejriteņi)

Startera, apgaismes
shēmai un aizdedzes
(SLI) baterijas
transportlīdzekļiem

Elektrotransportlīdzekļu
baterijas

Rūpnieciskās baterijas
(arī stacionāra enerģiju
uzkrājošo bateriju
sistēma pieder pie šīm)

BATERIJU REGULA - piemēro no 2024. gada 18. februāra

Klimata un enerģētikas ministrija

- Koordinējošā ministrija par Bateriju regulu kopumā
- Ekonomikas operatora pienākumi attiecībā uz bateriju pienācīgu pārbaudi
- Bateriju atkritumu apsaimniekošana

piemēro no 2025. gada 18. augusta

VARAM, Finanšu ministrija, KEM

Bateriju regulas 85. pants (zaļais publiskais iepirkums)

Ekonomikas ministrija

- atbildīgā par regulas prasībām attiecībā uz **atbilstības novērtēšanu** un uz akreditētu atbilstības novērtēšanas institūciju paziņošanu
- Ilgspējas un drošuma** prasības
- Markēšanas**, apzīmēšanas un informācijas prasības
- Bateriju **atbilstība**
- Ekonomikas operatora** pienākumi attiecībā uz bateriju pienācīgu pārbaudi
- Digitālā baterijas pase**
- Savienības **tirgus uzraudzība** un Savienības drošības **procedūras**

[1] IEPAKOJUMA REGULA

Eiropas Parlamenta un Padomes 2024. gada 19. decembra regulu (ES) 2025/40 par iepakojumu un iepakojuma atkritumiem, ar ko groza Regulu (ES) 2019/1020 un Direktīvu (ES) 2019/904 un atceļ Direktīvu 94/62/EK (Iepakojuma regula)

IEPAKOJUMA REGULA - spēkā no **12.08.2026.**

[1] PRASĪBAS IEPAKOJUMAM

- 1) Bažas izraisošās vielas (12.08.2026.)**
- 2) Iepakojuma materiāla pārstrādājamība**
- 3) Plastmasas iepakojuma otrreizēji pārstrādāts saturs**
- 4) Kompostējams iepakojums**
- 5) Iepakojuma minimizēšana (2028. gads metodoloģija tukšās vietas attiecības aprēķināšanai un pienākumi saistībā ar pārmērīgu iepakojumu no 2030.g.)**
- 6) Marķējums**

[2] PIENĀKUMI UN KONTROLE

- 1) Ekonomikas operatoru pienākumi**
- 2) Kontrole un kompetentās iestādes pienākumi**

[3] ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANA

- 1) Paplašinātā ražotāju atbildība**
- 2) Atkārtota izmantošana un uzpilde no 2030.g.**
- 3) Atkritumu rašanās novēršana (izlietotā iepakojuma samazināšanas mērķrādītāji uz vienu iedzīvotāju salīdzinājumā ar 2018.g.)**

REGULAS PRASĪBAS (JAUNAS)

Pārstrādātās plastmasas
saturs iepakojumā

Iepakojuma
materiāla
pārstrādājamība

Iepakojuma
vienības
samazinājums

Kopēja izlietotā
iekpojuma apjoma
samazinājums

Atkārtota lietošana

Depozīta sistēma

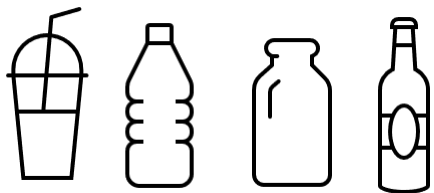
Iepakojuma
marķēšana

Aizliegums laist tirgū
noteiktus iepakojuma veidus

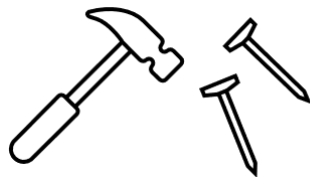
ATKĀRTOTA IZMANTOŠANA UN UZPILDE NO 2030. gada

Iepakojuma atkārtotu lietošanu

No **10%**

dzērienu
iepakojums

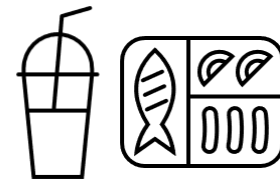
Līdz **40%**

Paletes

Tirdzniecības vietas
platība > 400m²

10% no platības

Pārtikas/nepārtikas
uzpildes stacija

2028. gada augusts HORECA sektora
nodrošina sistēmu, kas patērētājiem
ļauj pašiem ņemt līdzīgu savu
iepakojumu, lai to uzpildītu

NOTEIKTU IEPAKOJUMU IZMANTOŠANAS AIZLIEGUMI

no **2030. gada**

svaigiem
augļiem un
dārzeņiem
(līdz 1,5 kg)

Ļoti viegli plastmasas
iepirkumu maisiņi
(atkāpe - higiēnas
nolūks)

Vienreizlietojamais plastmasas grupas iepakojums

HORECA sektors

pārtikai un
dzērieniem, ko
patērē uz vietas

garšvielām,
konserviem, mērcēm,
kafijas krēmam,
cukuram un
garšvielām

paredzēts
individuālam
patēriņam
izmitināšanas
nozarē

Aizliegums laist tirgū (V pielikums)

[3]

ATKRITUMU DIREKTĪVAS GROZĪJUMI

**EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES 2025.GADA
10.septembra DIREKTĪVA XXX, AR KO
GROZA DIREKTĪVU 2008/98/EK PAR
ATKRITUMIEM**

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES 2025.GADA 10.septembra DIREKTĪVA XXX, AR KO GROZA DIREKTĪVU 2008/98/EK PAR ATKRITUMIEM (2025.gada 23.jūnijā apstiprināta)
Direktīvas projekta prasības attiecībā uz pārtikas atkritumu rašanās novēršanu un mazināšanu

Pārtikas atkritumu
rašanās novēršanas
pasākumu veikšana visā
pārtikas piegādes ķēdē

Prasības pārtikas
atkritumu rašanās
novēršanas
programmām un to
ieviešanai

Līdz 2030.gada 31.decembrim:

pārtikas atkritumu rašanos pārstrādē un izgatavošanā samazināt par 10 % salīdzinājumā ar vidējo pārtikas atkritumu apjomu gadā, kas radīts laikā no 2021. līdz 2023. gadam

pārtikas atkritumu rašanos uz vienu iedzīvotāju mazumtirdzniecībā un citos pārtikas izplatīšanas kanālos, sabiedriskajā ēdināšanā un mājāsaimniecībās samazināt par 30 % salīdzinājumā ar vidējo pārtikas atkritumu apjomu gadā, kas radīts laikā no 2021. līdz 2023. gadam.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES 2025.GADA 10.septembra DIREKTĪVA XXX, AR KO GROZA DIREKTĪVU 2008/98/EK PAR ATKRITUMIEM (2025.gada 23.jūnijā apstiprināta)

Direktīvas projekta prasības attiecībā uz tekstilatkritumu apsaimniekošanu

Definīcijas un tvērums: «tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotājs», «tiešsaistes platforma», “izpildes pakalpojumu sniedzējs”, “patērētājs”, “tiešais lietotājs”, “sociālās ekonomikas struktūra”, “nerealizēts patēriņa produkts”.

Ražotāja paplašinātas atbildības sistēma tekstilizstrādājumiem. Dalībvalstīm ir tiesības saglabāt sistēmas, kuras tās ir izveidojušas pirms direktīvas stāšanās spēkā. RAS dalībnieki, izmaksas un to segšanas kārtība. Tiešsaistes platformu un distances tirdzniecības iesaiste.

Tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotāju reģistrs

RAS darbības principi. Prasības finansiālajām iemaksām, ko maksā ražotāji. Iespējas reaģēt uz īpaši ātro vai ātro modes praksi. Tekstilatkritumu dalītās savākšanas sistēmas izveide un darbības nodrošināšana. Sadarbība ar sociālās ekonomikas struktūrām.

Tekstilizstrādājumu atkritumu apsaimniekošana.

Dalītā savākšana. Prasības tekstilatkritumu šķirošanai. Prasības tekstilatkritumu savākšanas efektivitātei (bet nav noteikti ES mēroga mērķi). Prasības tekstilatkritumu pārrobežu sūtījumiem.

[4]

ELEKTRONISKO SMĒKĒŠANAS IERĪČU DEPOZĪTA SISTĒMA

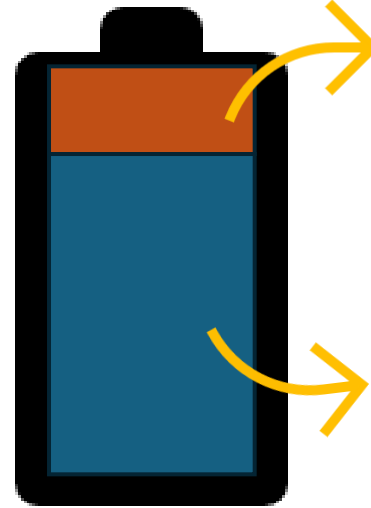
ELEKTRONISKO SMĒKĒŠANAS IERĪČU (ESI) DAUDZUMS UN PATĒRIŅŠ LATVIJĀ

2023.g.

Izmesti apm. **15 milj.**
ESI

14,25 milj. sadzīves
atkritumu poligonos

0,75 milj. (5%)
dalīti savākti

20% plastmasa,
metāls

80% no litija jonu
baterijas
(bīstamais atkritums)

atkritumu apsaimniekošanas jomā
48% ugunsgrēku cēlonis ir
litija jonu baterijas

NORMATĪVAIS REGULĒJUMS (1/2)

Atkritumu apsaimniekošanas likums

nosaka depozīta sistēmas
ieviešanas un darbības
pamatprincipus;

Paredzēts, ka valstī
darbosies vienota ESI
depozīta sistēma

depozīta operatoru
konkursa kārtībā noteiks
Valsts vides dienests

operators organizēs
depozīta ESI pieņemšanu
no patērētājiem un tā
apsaimniekošanu,
(pārstrādi un
reģenerāciju)

Deleģējums MK izdot
atbilstošu normatīvo
regulējumu

Pienākumu patērētājam
iegādājoties ESI samaksāt
noteiktu depozīta maksu –
1 euro/gab

NORMATĪVAIS REGULĒJUMS (2/2)

Dabas resursu nodokļa likums

jauns DRN objekts –
**elektroniskā
smēķēšanas ierīce**

DRN maksājams, ja nodokļa
maksātājs neiesaistās
elektronisko smēķēšanas
ierīču depozīta sistēma

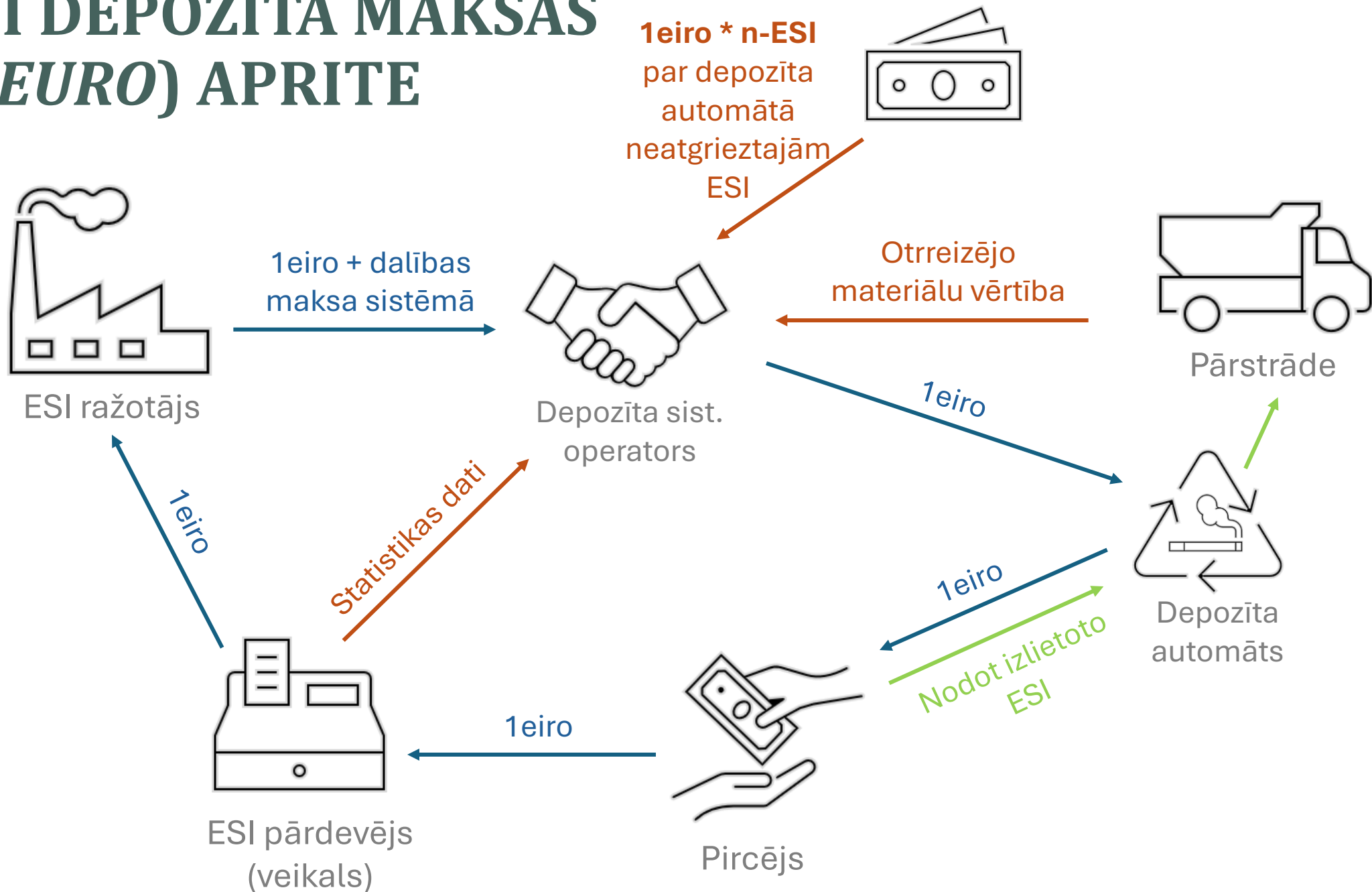
DRN likme
2 euro/gab.

Depozīta ierīču ražotājam
vai tirgotājam ir
pienākums slēgt līgumu ar
depozīta operatoru, kuram
ir noslēgts atbilstošs
līgums ar VVD

VVD pienākumu attiecībā
uz ESI depozīta sistēmā
dalībnieku reģistrāciju un
informācijas apmaiņu ar
VID

Depozīta sistēmas
darbības uzsākšana tiek
plānots 01.04.2026

ESI DEPOZĪTA MAKSAS (1 EURO) APRITE

[5]

IZMAIŅAS APUS

IZMAIŅAS APUS NO **01.01.2026.**

Ministru kabineta noteikumi Nr.113 «Atkritumu un to pārvadājumu uzskaites kārtība»

APUS turētāja maiņa no
LVĢMC uz **VVD**

Paplašināts APUS
lietotāju loks

Diferencēta APUS gada maksa:

878,73 euro + PVN par APUS
pilnās funkcionalitātes lietošanu

47,49 euro + PVN par APUS
nepilnās funkcionalitātes
lietošanu.

APUS nodrošinās elektroniski
strukturētu vai tekstuālu
rēķinu, kurš atbildīs **visām e-
rēķina prasībām** nosūtīšanu
sistēmas lietotāju e-adresēs

Rēķina apmaksai APUS
piedāvās **maksājumu
moduli**

Līdz **31.12.2025.** APUS
ievadītos datus, būs iespējams
labot/precizēt/apstiprināt līdz
01.03.2026.,

APUS (LVĢMC) skatīšanās
režīmā būs pieejama līdz
31.12.2026.

[5]

PIKTOGRAMMU NOTEIKUMI

Ministru kabineta 2025.gada 15.jūlija noteikumi
Nr.442 «Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada
13. decembra noteikumos Nr. 788 «Noteikumi par
atkritumu savākšanas un šķirošanas vietām»»

● BŪTISKĀKĀS PRASĪBAS

Konteineru marķēšanas prasības: **sadzīves atkritumu** savākšanas konteineriem un vienkāršākas prasības noteiktas **būvniecības atkritumu** savākšanas laukumos izvietoto konteineru marķēšanai.

Savācot vairāku veidu dalītos sadzīves atkritumus vienā konteinerā, ja netiek ietekmēta to kvalitāte, uz **konteina drīkst izvietot vairākas marķējuma zīmes**

Atkritumu **apsaimniekotājam ir tiesības izvēlēties kādā formātā** (piemēram, uzlīmju veidā, magnētiskās norādes veidā u.tml.) izvietot norādīto **marķējumu** uz konteineriem.

BŪTISKĀKĀS PRASĪBAS – Atkritumu apsaimniekotāji līdz 2027. gada 31. martam nodrošina konteineru marķējuma atbilstību

Pašvaldības sadarbībā ar atkritumu apsaimniekotāju līdz 2025. gada 30. decembrim izvērtē atkritumu apsaimniekošanas līgumus, un:

- līgumā vienojas par atkritumu konteineru marķēšanas izmaksu segšanu,
- ja atkritumu apsaimniekošanas līguma termiņš pēc 2026. gada 1. janvāra ir garāks par 15 mēnešiem;
 - ja atkritumu apsaimniekošanas līgums tiek noslēgts pēc 2026. gada 1. janvāra.

2. ja atkritumu apsaimniekošanas līguma termiņš pēc 2026. gada 1. janvāra ir īsāks par 15 mēnešiem, grozījumus atkritumu apsaimniekošanas līgumā neveic.

[6]

PAŠU RESURSI- NEPĀRSTRĀDĀTĀ PLASTMASA

● DRN piemērošana pārstrādājamam un nepārstrādājamam iepakojumam

Padomes Regula 2021/770 par pašu resursa aprēķināšanu (no 2021. gada jāveic maksājums Eiropas Savienības budžetā par nepārstrādāto izmantotā plastmasas iepakojuma daudzumu, piemērojot likmi **0,80 *euro* par kg**).

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

Klimata un enerģētikas
ministrija

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

LIFE INTEGRĒTAIS PROJEKTS “ATKRITUMI KĀ RESURSI LATVIJĀ”

Life Waste to
Resources IP

LIFE Waste To Resources IP, LIFE2O IPE/LV/000014

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Klimata un enerģētikas
ministrija

Valsts vides
dienests

Būvniecības valsts
kontrols birojs

➤ Ceļā uz rīcību: aprites ekonomika un atkritumu apsaimniekošana pašvaldībā

17. SEPTEMBRIS
SALASPILS

Iepirkumi ar
pievienoto vērtību:
apritīga domāšana
publiskajā
pārvaldē

25. SEPTEMBRIS
VALMIERA

Aprites centri
pašvaldībās: no
idejas līdz
īstenošanai

02. OKTOBRIS
RĒZEKNE

Runā tā, lai
sadzird: kā veidot
dialogu par
atkritumiem un
aprites
ekonomiku

08. OKTOBRIS
KULDĪGA

Sadarbība –
atslēga
ilgtspējīgai
atkritumu
apsaimniekošanai
un aprites
ekonomikas
ieviešanai

VEBINĀRS “ILGTSPĒJAS ASPEKTI PUBLISKAJOS PASĀKUMOS UN ĒDINĀŠANĀ”

DIALOGS AR ZINĀTNI

vebinārs 26.09.2025.

ILGTSPĒJAS ASPEKTI PUBLISKAJOS PASĀKUMOS UN ĒDINĀŠANĀ

- 13.00** *Sandija Svarupa, KEM LIFE IP*
LIFE projekta "Atkritumi kā resursi Latvijā"
aktualitātes
- 13.15** *Lāsma Ozola, Cēsu novada pašvaldības
Bezatkritumu kopienas un aktivitāšu vadītāja*
Ilgtspējas aspekti Cēsu pilsētas svētkos
- 13.40** *Liene Klišāne, Vidzemes plānošanas reģions,
Projekta Ce4Re eksperte*
Digitālie rīki projektā "Aprites ekonomikas risinājumi
restorānos Ce4Re"
- 14.05** *Santa Pētersone, XIII Latvijas Skolu jaunatnes
dziesmu un deju svētku organizatorisko procesu
vadītāja*
Ilgtspējas programma XIII Latvijas Skolu jaunatnes
dziesmu un deju svētkos
- 14.30** *Jānis Gailītis, Latvijas Mākslas akadēmijas
Attīstības un komunikācijas daļas vadītājs*
LMA iniciatīvas aprites ekonomikas principu ieviešanā

Pasākums tiek īstenots LIFE 2018. – 2020.
gada integrētā projekta „Atkritumi kā
resursi Latvijā – Reģionālās ilgtspējas un
aprites veicināšana, ieviešot atkritumu kā
resursu izmantošanas koncepciju” (Nr.
LIFE20 IPE/LV/000014, LIFE Waste to
Resources IP) ietvaros

 sandija.svarupa@kem.gov.lv
 wastetoresources.kem.gov.lv

Klimata un enerģētikas
ministrija

Viedās administrācijas un
reģionālās attīstības
ministrija

Līdzfinansē
Eiropas Savienība

IETEIKUMI PAŠVALDĪBĀM ATKRITUMU APSAIMNIEKOŠANAS SISTĒMAS PILNVEIDEI UN PĀREJAI UZ APRITES EKONOMIKU

LIFE Waste To Resources IP, LIFE2O IPE/LV/000014

Būvniecības valsts
kontrolē birojs

Klimata un enerģētikas
ministrija

VIENA VIDE VIENS CEĻŠ!

www.kem.gov.lv

